

hic Jo. an. et procedit qd in constitutōibus non editis ab Imperatore. nam ibi sunt quedam constitutōes. d. quibus dare p3 q emanarūt ab Imperatorib. et q nō sit approbat. p3 qz nō legitur q Imperator illas constitutōes edidit vel q mā daverit in volumine interferi sicut dicimus de libro decreti. vt nō. in. c. ij. de Bp. In extrariis facit qz ille constitutōes allegantur p gl. vtriusqz iuris legūtur in studijs solēnissimis et continēt i se rationē. et lex est qd i ratione constitit. i. di. consuetudo. et nihil allegat Jo. an. sed prolixē allat p et cōtra. tenerē h. ac ptem vltimā p nō. p. Bar. in. l. i. ff. si cer. pe. vbi tractat an libri Galieni et Hippocrati sint approbati. et cōcludit q sic ex q leguntur cōi i studijs. et ab olz eoz dca fuerūt recepta. sic dicā in constitutōibus feudoz.

De pignozibus et aliis cautionibus **Hca.**

Supra visum est de quibusdā spēbus alienationis. videndum restat de obligatōibus realibus. id subijcitur rubrica d. pignozib. Adverte qz rubrica dicit i plurali et alijs cautōibus quia multiplex est cautio vltra pignozitiam. quedā simplex vt nuda promissio. quedā iuratoria vt promissio cū iuramēto. quedā fideiussoria et de his et similibus in. c. p. tuas. de dote p. dinoz. re. sti. et c. si. i. eo. appellatōe tū cautōis i dubio intelligimus de nuda et simplici. l. sancimus. C. de v. signi.

Nillus Res eccle pignozari nō dēt nisi ex necitate et rōnabili cā. h. d. vel sic. Clasa eccle et alia deputata ad cultū diuinū nisi ex iustissima necitate pignozari nō debēt. h. d. **Q**uod p ibi p̄be. qz appellatōne p̄bi veniūt qñqz clerici inferioris ordinis. c. ij. de cobra. cle. nam bec prohibitio non solū cōcernit sacerdotes sed omnes clericos habentes admistratōez ecclesie. **Q**uod qz vasa sacra ecclesie possūt pignozari ex maxima necessitate nedum ergo cōflata vendi p̄nt vt. x. q. ij. hoc ius. sed etiam itegra pignozari etiam laico vt probatur a contrario sensu. **I**n glo. i. ibi non bene dicuntur libri. hoc vey exceptio missali qd bene dicitur vt patet in pontificali. **I**n si. gl. v. glo. velle qz nō sit d̄ia inter res de quibus in tex. et alias res ecclesie. s3 p̄t dici qz d̄ia est in hoc quia sine stricta necessitate nō debent iste res pignozari cū sint d̄putate ad cultum diuinum. sed alie res possunt obligari et vēdi ex sola vtilitate. vt. xij. q. ij. sine exceptōe. vide tex. optimū. i. c. nulli. de re. ec. nō alie. vbi colligitur a contrario qz bona ecclesie possūt generalit̄ obligari p observantia alicuius p̄ctus etiam si ne licētia ep̄i. et credo qz i generali obligatōe bonoz nō veniūt ista de qbus in tex. ar. optimum in. l. i. C. que res pigno. obli. pos. vbi p3 qz in generali obligatōe bonoz nō veniūt ea que sp̄alit̄ qz nō fuisset obligaturus. sp̄alez vō obligatōez

de rebus ecclesie nō p̄t p̄sbyter facere sine solēnitate requisita in alienatōe vt ibi. p̄bas qd nō. ex quo infero qz etiā rem mobilem p̄ciosā non p̄t sacerdos pignozare seu p̄latū sine solēnitate requisita in alienatōe vt ibi. p̄bas qd nō. et p hoc facit qz res p̄bita alienari non p̄t pignozari ga de facillp̄nem ad distractōez d̄bitore d̄fferēte solutōem. vt i. l. ij. §. cū rē. ff. que res pigno. obli. pos. et p. Bar. i. l. quoz. ff. de pigno. **I**n glo. ij. ibi si parrochiani illi eccle caperent. **Q**uod glo. qz p redimendis parrochianis captis ab isti delibus p̄t eccle vēdē bona sua etiā sacra. et intelligo qñ alio mō nō p̄t redimi. quid autem si detinentur in carceribus aucte iudicis nec valēt solvere cōdēnatōez. nūquid habeat locum d̄m glo. vide qd nō. glo. in. c. sicut oio alle. in glo. et i. c. auz. ea. cā. et. q. et cū eadē restrictōe intelligas sequēs d̄m gl. vt p alēdis pauperib. p̄nt distrahi et alieari res eccle qñ alr sustētari nō p̄nt itaqz fame p̄rent nisi eccle eis sbueniret tali mō sicut sepe p̄tingit tpe guerre. si vō nō ē tāta necessitas nō tenet eccle nec hospitalē subuenire vltra qz facē p̄nt de redditib. p̄p̄is. vñ tot sūt recipiēdi in hospitali quot viuē p̄nt ex redditibus. vt le. et nō. in. de. qz p̄tingit. d. reli. domi. facit. xij. q. i. in. c. vidētes. **I**n si. gl. sicut gl. qz de iure civili ista nō p̄nt pignozari. sec. de iure canonico qd nō p̄t hosti. qz ē de iure civili p̄nt vēdi ex necessitate vrgētī. dca auct. h. ius. v. solue formali. qz nō p̄nt ista pignozari vt ius pignoz. cōstituat i eis sicut i rebus p̄phanis. et sic p̄cedūt iura civilia s3 vt detineant donec satisfiat de d̄bito p̄nt pignozari. et ita loq̄ iste tex. et sic nō. intelligi gl. i. d. auct. h. ius. x. q. ij. istum tex.

Lib. 2. **A**tor **H**ecne et p̄t p alia verba sic summani. **L**iber hō nō p̄t pignozari. vel sic. **L**iber hō p debito detineri nō d̄t si nō h3 vñ satisfaciāt. **Q**uod p̄ qz i libēo hoie nō p̄t p̄stitui ius p̄gr) et si qz de scō recipet hoiez i p̄gr) p̄dit debituz et alimētoz q̄stitatē tenet solue ac ēt relegat in auct. vt nulli iudi. i. §. qz. **Q**uod qz a p̄rio sc̄su qz si debito: h3 i facultatib. vñ possit solue nō d̄t i carcerari s3 d̄t iudex executōez facē i bonis suis. p h nā videm. qz p debito nō extēdit manus p̄ ad bona imobilia. s3 p̄ ad mobilia. et ad imobilia. et ad nomina debitoz. vt. l. a. diuopio. ff. de re iudi. q̄ multo fortius nō debent p̄s extendi man. ad capturā p̄sone. p h tex. bo. cū gl. i. l. ij. §. tutores. ff. de suspec. tuto. et ibi p. Bar. h3 statuta municipalia i mltis locis aliter p̄uideāt et maxime vsat dubiū. nūqd debitoz possit se obligare ad carcēs renūciādo b̄nficō cessiōis. de qz vide p. Spe. i. ti. de renū. et p̄clu. §. i. v. itē ē b̄nficiū vbi t3 qz nō h3 alij. s3 p̄mā p̄tē seq̄. Bar. i. l. alia §. elegant. ff. so. ma. nā h pactū vñ p̄ bonos mores et inducere quandam seruitutem. **E**x quo possit inferri qz etiam iuramentum non obligaret hoc casu. arg. in regula non est obligatorius libro sexto licet in casu iuramenti. **F**edericus

contrarium tenuit consilio. lviij. motus per illa
inra generalia de iureiurā. c. cu3 contingat. r. c.
debitores. r. c. ij. de pac. li. vi. nisi paupras esset
euidēs tpe ptractus fm eū. s3 prima pō vī vior
r equior. de quo tñ dicendū vt nō. i. d. c. cū cōrū
gat. r. r3 Spe. i. d. loco scriptozē suspectū de fu
ga q obligant se ad scribendū certū libz posse
capi r i cōpedibus seu carcē recludi. r sic cogat
iste p fice qd. pmissit. r itellige q hoc pcedat etiaz
si nō renūciasset bñficio cessionis qī videat elcā
industria psonē vt nō succedat obligatō ad inter
esse. idē r3 Ly. i. l. i. C. qui bo. cedē pos. r glo. iu
ris cūlis dicit hoc tenendū in fauorem publice
utilitatis. l. stipularō. §. sin aut. ff. de no. op. mun.
s3 Bar. aliud sensit in. d. l. stipulatio. vt succedat
obligatio ad iteresse p iura gñalia q volunt q in
obligationibus sci succedat obligatio ad iterē
qz ē quedā spēs fuit ut q hō liber p fice cōpellat
ad factū. l. si qd ab alio. ff. de re indi. r i. l. stipula
tōes nō diuidunt. ff. de vbo. ob. r ibi plenissime
nō. an r qñ qd possit p fice cōpelli ad factū. r di
cit Ly. i. d. l. i. mirādū fuit q p̄mus scriptoz non
eicellauit illā glo. q erat cōtra scriptozes. ¶ In
glo. i. ab. l. vltima. vbi dī q si captus ab hostibz
redimif cogit p gnquēniū fuire aut p̄ciū soluē
r iterim tāqz pro pignozē detinet r interim rele
gari pōt. vt. i. l. senar. §. vltio. alle. in glo. r est ca
sus nō. i. quo liber hō relegatur. ¶ In si. gl. cu3
bac restrictōe glo. itellige tex. vt nō detineat hō
liber p debito s3 cedit bonis. Et gñalit cu3 qñ
an hō liber capi possit r carcerari. aliquos casus
ponit hic Jo. an. s3 tu distingue post Bar. i. l. cū
eo. ff. ad. l. iul. pe. aliquibus addit q aut querit
nūqd possit capi a p̄uato aut aucte iudicis. p̄
mo casu regulariter capi nō pōt. l. non est singu
lis. ff. de re. iur. fallit si suus debitor fugēt r non
hēret i illo loco vñ possit sibi satisfacē. vt in. l. ait
p̄tor. §. si debitorē. ff. de bis q in frau. credi. r ibi
ēt nō. r voluit Jo. an. hic r an idē pcedat in cle
rico debitorē vt sic possit capi sine metu excōica
tōis. dicit vt dixi in. c. cū nō ab hoie. de iudi. scōo
fallit i crimie. nā dep̄hēsum in crimie possum ca
perenō vt detineat nisi p spaciū a lege p̄finitū. s3
vt ducā ad iudicē. de quo in. l. nullus. C. de iu
de. r in. l. vnica. C. de rap. vir. r in. l. si qd in serui
tute. ff. de furf. alig tñ restringūt ad crimia i qb
veit iponēda pena corporalis quod sat ē equū
z mēbro principali dicit q p crimie p̄ iudex re
gularit facere quē capi. etiā si sit clericus in. c. vt
fame. de sen. excō. r in. c. si clericus. eo. ff. li. vi. nō. i
l. pleriqz. ff. de in ius vo. p debito vō dicit q aut
est debitor fiscalis r pōt facē aliquem capi. vt. d.
l. cū eo. nō tñ vt detineat in carcere nisi p̄ueneret
i cōtumacia. l. nemo. C. de exac. tribu. li. x. Pro
debito vō puato subdistingue. aut qd pmissit se
sistere in iudicio r ita fuit a p̄ncipio s3 postea de
sistit r pōt capi. l. consentaneum. r qd ibi nō. C.
quō r qñ iudex. dicit i. c. put de do. r contu. aut
nūqz cōpauit in iudicio. r tñ iudex nō cogit cū
cape. sed si vult potest r debz euz citare realiter

nō vt retrudat eū in carcerem s3 vt cōpareat co
ram eo. nō tñ dicit eum extrahere p vim de domo
qz in causa ciuili non debet quis de domo capi.
qz domus p̄pria debet vnicuiqz esse tutissimū re
fugium. vt in dicta. l. pleriqz. r. l. nemo. ff. de reg.
iur. Cōclude ergo q regularit pro debito ciuili
non debet quis capi et carcerari nisi p̄ius cōdē
netur r noluit cedere bonis. vt in. l. i. C. qui bo.
ce. pos. r puto q licet quis sit cōdemnatus pro
debito non debet iudex eum icōtinēti inuiclarē
s3 p̄mo executōez i bonis facē. vt in. d. la diuo
pio. Fallit qñ est suspectus de fuga. r dubitatur
vtrum bona sua sint sufficientia. vt legitur r nō.
in dicto. §. tutores. fallit etiam quando nondū
venit dies solutōis r debitor est suspectus de fu
ga tñ potest carcerare vt faciat tutuz creditozē
puta prestando fideiussōres. vel pignozē. qd vo
luit hic Jo. an. r facit tex. in. l. si fideiussor. ff. qui
satisda. co. r in. l. in bone fidei. ff. de iudi. r intelli
ge qñ suspitō fuge accidit p̄ cōtractū debituz.
¶ Secus si erat tpe contractus. naz tunc de se cō
grat. vt nō. p Bar. in. d. §. si debitorē. r dixi in
c. p̄pter. §. de locato.

De presentium

Si rector ecclie p scō p̄po rē ecclie
obligant cogit et bñs rē redimere r ecclie f̄sti
tuere. §. factū. r. dat iudices. ibi vñ. ¶ Nota p̄
q clericus secularis licite tenet ecclesiam r patri
monium. r in patrimonio succedit eius filius
intellige legitimus. de quo in. c. i. de succes. ab in
testa. ¶ Tō z f̄ctoē ecclie nō posse pignozare
bona ecclie p utilitate p̄pria. ¶ Tō 3 q heres
des clerici compelluntur reddere ecclesiam oliz
defuncti indēnez. r sic tenetur heres p mala ad
mistratōe rectoris. vide glo. nō. xvi. q. iij. placuit
el. ij. q dicit q si rector ob negligentiaz suam pas
sus est rem ecclie p̄scribi tenet de p̄prio p̄fi
monio satisfacere ecclie qd singulariter nō. nā
per istum tex. dico q heres suus pōt cōpelli ad
satisfaciendū. idē dicit vbi potuit aligd acgrere ec
clesie r neglexit. vide tex. bo. cū glo. xij. q. iij. c.
i. ad instar tutoris qui i b̄tenet. vt. l. q uicqd. C.
arbitrium rutele. ¶ S3 p̄dicta r 3 tex. oppo.
nā sacerdos de redditibus ecclie debet viuere
c. cū fm apostolū. de p̄ben. r de cū Inno. i. c. ep̄s
de p̄ben. vbi dicit q bñficiatus hñs p̄monium
nō tenet viuere d̄ patrimonio. sed potest cū bo
na conscientia viuere de bonis ecclie. Et idem
Jobānes de lig. in cle. gratie. de rescrip. cum er
go sacerdos gratia illi p̄pignozauerit hec bona
pro sua necessitate non debz compelli heres ad
redimendum sed successor in beneficio. Solu.
Joban. an. metu huius contrarij vt arbitroz dī
cit tex. istū intelligendum quando debitum p̄tra
xit non pro sua sustentatione sed pro necessitate
patrimonij sui conseruandi puta q domus sua
propria minabatur ruinam. vel vinea sua erat in
cultā r cu3 hoc dicto transeunt communif doc.
Et ex hoc potes nōre singularit q si beneficiatus

ipe infirmitatis sue. Exit multa debita p sua ne-
cessitate corpali tenet successor i bñficio illa obi-
ta solvere. z sic extendo. c. i. d. solu. vbi dicitur tex.
q successor i bñficio tenet debita pdecessoris sol-
uere p necessitate ecclesie. Ita idē dicit p supdca si p
necessitate pprie psonae. **S**ecundo nō ex h̄ dicto
seu ex tex. sic intellecto q res ecclesie pñt pigno-
rari vel obligari p sustentatōe rectoris. **S**ed ad-
uerte qz Jo. an. fecit vñū apliam dēz suū ad tex.
qz bñficiatus habeat patrimonialia tñ debita
cōtracta p sua sustentatōe incūbunt ecclesie z nō
heredi qd dubito an sit vñz. z ideo dico sic. aut ec-
clesia erat impotens ad sustentādū rectorē. aut
potens. p̄ casu si impotētia fuit a principio tpe
quo acceptauit ecclesiam dico in dubio q debi-
ta incūbunt sibi z heredi z non ecclesie qz est qd
sibi ip̄tē qre acceptauit ecclesiam mir? potētes
nā hoc casu tenet viuē ex industria. z sic forius
ex p̄fimo. nō aut vendē bona ecclesie vel pi-
gnorare seu obligare. tex. est nōbilis cū glo. xxi.
q. i. c. i. facit. c. clericus vicari. xxi. di. si vō ecclesia
ex post facto facta est ipotens. adhuc dicitur idē
vt nō debeant bona ecclesie vendi vel pignorari
p sustentatōe sacerdotis. s̄ debz agē sacerdos
z parochianos vt p̄sent sibi necēria. ex quo eis
feruit i diuinis. z est cā licita s̄trabēdi parochi-
anis diuina. vide bo. glo. de cōsecra. di. i. c. omis
xp̄ianus. z casu qñ ecclesia est potens. z tñc fa-
teor q si sacerdos non h̄z ad p̄ns vñ se sustentet
z p̄bat debita sub spe soluendi de fructibus p̄ci-
piendis. s̄ morte p̄uentus non potest h̄ facē. tñc
satis equū ē vt successor teneat. z hoc casu p̄ce-
dit dēz Jo. an. z hēc nō qz nō sunt discussa per
alios. **I**n glo. i. in fi. ex glo. collige tres solu-
tōes z q̄libz bona s̄ vltima nōbilior z p̄t p̄cedē
in quolibz puaro. si res sua eo ignorate pignora-
ret. nā p̄t v̄dicare rem suā a creditore etiā nō
soluto debito qz sine ipsius p̄sensu ius pignoris
nō potuit cōstitui in aliena re. C. si alie. res pig.
da. sit q̄ p totū. ff. de pigno. ac. q̄ p totū. z vide
glo. de p̄sump. c. nōne. z qd ibi dixi. **S**ed ex glo.
dant due so. z p̄ dixit Hof. q tal' creditor igno-
rabat has res esse ecclesie. allat. l. z liberi. ff. de p̄-
hē. emp. cum duabus sequētibz. z p̄ hoc vide-
tur velle q ignorantia creditoris faciat vt ius pi-
gnoris cōstituat in aliena re in p̄iudiciū dñi qd
nō est verz vt in iuribus p̄al. z in. l. in ciuile. C. de
furt. nā ibi p̄z q dñs p̄t v̄dicare rē suā v̄ditā
a fure p̄cio nō oblato. nec ob. l. z liberi. quia ibi
ponderat ignorantia ad effectū agēdi de euicti-
one p̄ v̄detē rez sacram seu alienam nō vt hēat
ius retētōis p̄ dñm. z soluit Inno. q res fue-
rūt pignorate noīe ecclesie z fuata solēnitare de-
bita s̄z nō p̄stabat pecuniā p̄uersā in vtilitatē dñi
Et ex hoc v̄t velle Inno. q creditor hēat hoc
casu ius retētōis donec sibi fuerit satisfactū. s̄z
non hēat actōez p̄ ecclesiaz. **S**ed hoc facit qz te-
nendo opi. vt sit necesse probare v̄sum iuxta ea
q̄ dicā in. c. q̄busdā. j. ti. px. sicut non cōpetit
actio p̄ ecclesiam. ita nec ius retinēdi rē ecclesie. d̄ b̄

plenissime dicā in dicto. c. q̄busdā. tene q̄ solu-
tōes glo. que sunt tutiores. **I**n glo. si. nō duo
ex hac glo. p̄ q̄ platus ecclesie comparatur curato-
ri. alibi d̄r q̄ pcurator. vt. j. de dona. c. ij. sed dic
q̄ pprie nō comparatur curatozi nec pcuratozi
quia h̄z longe pinguius ius in rebus ecclesie q̄z
pcurator in rebus dñi vel curator in rebus pu-
pili. Item curatio vel pcuratio est onus s̄z pla-
tura est honor et dignitas. de quo vide glo. nō.
v. q. iij. in. c. si. sed p̄cedit deā equipatio quo ad
ipotentia distrabendi bona ecclesie. **E**t nō ex
glo. q̄ heres plati tenet ex facto plati sicut h̄s
curatoris qui tenet ex dolo z lata culpa curato-
ris. ex leui vō nō tenet. vt in. l. si. C. de fideius. et
bere. cura. z hoc voluit etiā Inno. hic. ipe tamē
platus tenet facilius. de quo vide glo. s̄. de offi.
arcbi. in. c. ea que. in. v. reatu.

Item **U**os **S**i vsurari? emit rē co pa-
cto q̄ p̄t p̄s restituat v̄ditōzi r̄cipien?
aliquid vltra fortē fructibz tñ i ea cōputatis iudi-
cat. **S**er? feneraticio. cōis diuifio. z ibi r̄ndem?
In d̄ p̄ ibi sciētie donū q̄ scia est donum dei.
Idem v̄bū tex. in. c. qualr z qñ. de elec. vide pul-
chrum tex. Micro. xvi. q. i. reuertimi. **I**n d̄ z?
q̄ resolutō p̄t cōferri i vtilitatē emptoris.
h̄ ergo substātia p̄ctus nō possunt ab initio cō-
ferri in voluntatē alterius p̄bentū. vt in. l. hēc uē-
ditio. ff. de p̄ben. emp. resolutio tñ p̄t cōferri in
p̄sonā emptoris vt hic z in. l. q̄ si nolit. in. fi. ff. de
edi. edic. z in p̄sonā v̄ditōzis. vt i. c. ad n̄fāz. de
emp. z v̄di. z in. l. ij. C. de pac. cōuen. inter emp.
In d̄ z? q̄ venditō q̄ venit resoluenda i cūctū
cōditōis adiecte p̄t dici pura. est. n. pura de p̄i-
ti ad d̄fiam v̄ditōis p̄ditōnal. **I**n d̄ q̄to q̄ i
cognoscendo speciem alicuius p̄ctus magis de-
bent attendi pacta apposita i eo q̄z nuda verba
ipsius cōtractus. vnde licet hic verba innuerent
p̄ctū esse v̄ditōis z emptōis. tñ p̄pter pacta ap-
posita comenientia magis pignozū iudicatur cō-
tractus pignozatitū. quod nota. ad idem tex.
in. l. si vnus. ff. locati. **I**n d̄ nota quito q̄ facultas
allegandi cōtractum simulatum transit in h̄r dē
licet defunctus tacuerit tempore vite sue. ad idē
c. ad nostram. de empti. z vendi. **I**n d̄ nota sexto
presumendum cōtra aliquē ex eo q̄ facere p̄sue-
uit z q̄ facilius p̄sumitur contractum simulatum
cōtra vsurarium q̄z cōtra alium. Item q̄ ex cō-
iecturis z nudis p̄sumptionibz iudicatur cō-
tra vsurarium. vide tex. cum glo. in. c. cum in di-
ocesi. de vsuris. **S**ed hic quero de notabili
q̄. multum quotidiana. quidam vsurarius emit
quādam rem prout dicebatur in iussio z imme-
diatē illam locauit venditōzi ita q̄ venditōz re-
manit in possessiōe rei v̄dite p̄stuta c̄ta p̄sio-
ne ipsi emptōzi nunquid ex hoc debeat p̄sumi
cōtractus vsurarius. **I**n d̄ de are. disputauit z nō
soluit quia questio p̄debat de facto. dominus
de. de ancha. tenebat cōtractum esse vsurariū
per. l. sicut. s̄. supernacuum. ff. quibus mo. pig.

vl' hypo. sol. **S**z aduerte lati? nā sine talis cō-
tractus fiat ab usurario siue nō psumit simulat?
in iudicijs tertij creditoris ex quo venditor re-
mansit in possessione rei vendite. sed ille q vendi-
dit nō pōt ex illo solo dicere contractus simula-
tum. vt le. z nō. in. d. §. supuacui. **S**tez vt dic ibi
Bar. si pbaref solutio pēsonis nō iudicaret si-
mulat? etiā in fauore tertij. s3 in casu nro vbi cō-
currūt illa duo q emptor erat usurari? z q ven-
ditor s3 velamine locatōis remāsit in possessione
rei vendite. fact est psumendū cōtractū esse fene-
raticū vñ illa pensio videt cōstituta p mercede
pecunie. naz de facili psumendū est cōtra usura-
rios q iunt tales sct? ficticios z simulatos maxi-
me si interuēisset iuramentū. nam vt dicunt h do-
ctores iuramentū receptū ab usurario facit ma-
gnaz pūptionē cōtra eum ar. c. sup hoc. de renū
sed vbi emptor est usurari? distigue vt. s. dixi. z
h nō. **I**n gl. i vbo frēs pcepti. aduerte qz ista
gl. hic exp̄sse dicit q emptor in casu hui? .c. facie-
bat fructus suos nec tenebat restituere si cōtra-
ct? si fuisset simulat?. vñ illud pactū de computā-
do fruct? in sortē erat cōtra naturā cōtract? em-
ptōis. sed glo. penl. tenz sriū dicēs q ex natura
cōtract? emptor tenet restituē fruct? in cā reso-
lutōis cōtract?. **I**o. an. p cōcordia dicit q qñqz
apponit pactū de resoluēda vēditōe si alius em-
ptor attulerit meliozē cōditōnez. z tūc existente
pditōe tenet emptor restituē fruct?. etiā medio
tēpore pceptos. z hoc casu debet itelligi gl. penl
qñqz apponit pactū de resoluēda vēditōe si vē-
ditō displicebit vēditōri. z tunc emptor nō tenet
restituē fructus medio tempore pceptos. z h ca-
su loqur glo. z iura allegata in gl. Ratio diuer-
sitas fm eum. quia pūmo casu conditio fuit ap-
posita in fauorem vēditōis. nec erat in optione
sua soluē ptractū. s3 i scdo casu est q sibi iputef
quia prius non displicuit. **S**ed aduerte qa licet
hec dicta sint vera in se. nō tñ conueniūt ad tex.
nostrū. z meo iudicio nec gl. nec doctores pōde-
rarūt tex. hic enī vēditō nō veniebat resoluēda
ad placitū venditoris imo emptoris. z sic sumus
extra iura allegata in gl. nam facio magnaz vim
in fructib? restituēdis vtrū facultas resoluēdi
cōtractū conferat in voluntate vēditōis an em-
ptoris. nam in pūmo casu fructus nō subiacent
restitutioni sed eos lucrat emptor per rationez
predictā. z de hoc est casus aptus in. d. l. ij. **S**ed
scdo casu dico q fructus veniūt restituēdi p. l. q
si nolit. i sine pūncta. l. cū autē. §. penl. ff. de edi-
edic. z tamē eadem ratio est in emptore. est enī
quid sibi imputetur quare prius nō dixit empti-
onem sibi displicere. **E**t per hoc infero cōtra cō-
mune dictum doc. q pactum hic appositum de
fructibus cōputandis i sortem nō fuit cōtra na-
turam cōtractus emptionis. imo fm eius natu-
rā. s3 papa pūnxit illā psumptōez vt debet vñ
pctū aliqd solui cū illo pacto de fructibus com-
putandis in sortem. vnde pactum de computan-
dis fructibus d per se nō sufficeret ad psumē

dum cōtractum esse feneraticium. licet aliud sen-
serit dñs Anto. s3 forte aliud possit dici in casu
dicte. l. ij. qz ibi ex nā sct? fruct? efficiunt empto-
ris. **E**t qzqz alig velint addere tertiu. s. qz p̄roz
erat usurari? exponēdo dictōnez p̄fertū. p tñ cō-
mūt tñ tenet oppositū qz de natura hui? dictio-
nis p̄fertū vt exponat. p maxie. vt in. c. quoniā
vt li. nō cōtest. sed difficile est iudicare sctuz esse
feneraticū ex eo solo q aliquid debebat p̄stare
vltra p̄cūz. Abbas.

E litteris **M**ulier agit
p dote p̄tra
quēlibet detinentē bona mariti. b. d. in
p̄ma cōsultatio. in secūda responsio. ibi māda-
mus. **N**ō p̄mo q ppter maleficiū mariti nō
debet vxor capi nec dote p̄uari. etiam vt fatūti
at lesio p marituz. ad b. C. ne vxor. p mari. quasi
p totum. **S**allit in casu. l. scire. C. qui. mo. pig. ta-
cite cōtrabit v3 in vxore p̄mipilarij. naz etiam
dos mulieris potest capi ex quo marit? deliquit
in officio illo p̄mipilatus. **N**ota secundo q
hypotheca competens in bonis alicuius transit
cum translatione bonorum in tertiu. etiam si il-
la bona vendant ex iudicis mandato. **N**ota
tertio p̄cticam formandi libelluz p dote ex p-
te mulieris cum agit p sua dote cōtra possiden-
tem bona mariti sibi pro dote tacite obligata. nā
potest formare libellum alternatiuum videlicet
petēdo illa bona sibi tradi tanqz obligata vel q
possessor? debeat sibi satisfacere p dote. z credo
q sufficiat petere p̄mūz tantum ex quo agit hy-
pothecaria actione s3 secūdu non est in obliga-
tione. sed in facultate possessoris quia quilibet
tertiu possessor? conuentus ab eo qui habet hy-
pothecariam potest illum excludere offerendo
sibi debitum suum. l. qui p̄gnozi. ff. qui. mo. pig.
vel hypothec. sol. vnde ad exuberantem cautelā
voluit iste i libello deducere illam partem alter-
natiue que erat in facultate. **E**t ex hoc. z ex tex.
infero q quando vnum est in obligatione aliud
in facultate soluēdi non viciatur libellus si am-
bo deducuntur alternatiue in libello vt videtur
hic tex. bonus iudicio meo. **N**ota quarto. ibi
ex officio q licet certa actō competat actori que
clare colligitur ex narratis i libello nihilomin?
non viciatur libellus si in conclusione petit ex iu-
dicis officio sibi subueniri. z debet tunc itelligi
officio iudicis mercenario. i. actioni debite def-
nienti. **N**ota quinto vltorius q cōstante ma-
trimonio potest mulier agere ad restitutionem
dotis ex quo vir incipit male vti substantia sua
z dicitur male vti z male versari ex quo exulat a
patria propter maleficiū proprium. z maxime
cum peruenitur ad distractionem bonorum. fa-
cit. c. per vestras. de do. post diuoz. f̄stū. z vide-
tur tex. notabilis in. l. vbi. C. de iur. do. q nō so-
lum dotem sed etiam donationez propter nupri-
as possit petere licet sint opini. z multum facit il-
le tex. iuncta glo. super verbo ad sustentationez
nam videtur q bona dotalia. z donatio propter

nuptias deant scipue dseruire onerib⁹ mrimōij
de quo remitto ad nō. in. l. si constante. ff. so. ma.
in dicto. c. per vestras. ¶ **T**ibi tacite obliga-
ta. q. omnia bona mariti tacite obligatur vxori
legis beneficio pro dote restituenda. an autem
idem sit quo ad donationes propter nuptias vt
quo ad bona parasrenalia dicam. j. cum glo.
¶ **E**ltimo nota mirabilem modum sentētiandi in
actione hypothecaria. naz condemnatur hic ter-
tius possessor ad restitutionem debiti quatenus
possidet de bonis debitoris principalis quod vi-
detur iure sustentari non posse. quia vt supra di-
xi rem restitui est tantus in obligatōe. ergo non
poterat condemnari ad restitutionem doris. sed
solum ad restitutionem bonorum. sed potest di-
ci q. papa hic habuit respectum ad libellum mu-
lieris continentem id quod erat in obligatione
et in facultate. et debet intelligi sententia large. s.
vt satifaciat de dote dimittendo bona vel soluē-
do debitum. Ex quo nota q. verba sententie de-
bent multum late intelligi vt ipsa sententia salue-
tur sicut dicim⁹ in libello. vt legi. et nota. in. c. cō-
stitutus. de reli. domi. facit. c. abbate. de ver. sig.
et l. otinu⁹. de ver. obli. et l. si quis intētiōe. ff. de
iudi. ¶ **I**n glo. iij. in fi. hec gl. in effectu attingit
duo. primum nunquid mulier preferatur in do-
te consequenda creditoribus mariti anteriorib⁹
in obligatione. secundo nūquid idem sit quo ad
donationē propter nuptias sibi factā a marito
respectu pmi concludit q. preferat⁹ pōtib⁹ hñtib⁹
actionem personalem vel hypothecam tacitam
i. beneficio legis inductam. anterioribus autez
habentibus expressam non preferatur. et hec fuit
opi. Bul. quam etiam sequitur Accur. in. l. assi-
duis. c. qui po. in pig. ba. et Dy. in. §. actionum
insti. de acti. et Inno. hic Contrariam opi. tenet
Bar. vt nō. in dicta. l. assiduis. quam sequitur
Ja. de are. Petrus Bul. de suza. et Ly. Bar.
autem dicit q. cōsuetudo est pro opi. glo. et mali
esset sententiare contrarium. arg. in. l. minime. ff.
de legi. et licet multa allegentur pro et contra ta-
men contra opi. huius glo. multum facit dicta. l.
assiduis. que loquitur indistincte preferēdo mu-
lierem omnibus creditoribus anterioribus ha-
bentibus hypothecam. ergo debet intelligi ge-
neraliter siue habeant expressam siue tacitam qz
qui totus dicit nihil excludit. xix. dis. si romano-
rum. Item est aliud multū forte ar. si vinco vin-
centē te. ergo debeo vicere te in. c. auctoritate de
concess. pben. li. vi. et facit. c. dilectus. de offi. leg.
sed is qui mutuauit pro refectione rei preferatur
anterioribus habentibus expressam. vt. l. inter-
dum. ff. qui po. in pig. ba. et iste vincitur a mulie-
re quia mulier preferatur sibi vt in auē. signata su-
per dicta. l. assiduis. ergo mulier debet vincere
et preferri omnibus creditoribus habentib⁹ ex-
pressam hypothecam. ¶ **P**ro contraria opi. quā
fauet ista glo. facit egyptio fisci et mulieris vt dī
in ea. secundo quia lex non desert vii beneficiū
cum diminutione iuris alterius. l. ij. §. si quis a

principe. ff. ne quid in lo. pub. et bonus tex. in. c.
ex tenore. de fo. compe. vbi dicitur q. licet vidu-
is simus in iustitia debitores. non tamen alijs fa-
cere debemus iniustitiam. sed intelligendo. l. illā
assiduis generaliter diminueretur ius habentū
hypothecam anteriorem expressā. et si diceres
idē esse in tacita. responderetur q. tacita inducitur
a lege. vnde potuit lex restringendo priuilegiū
suum preferre et priuilegiū mulieris. secus in expi-
sa que habetur facto ipsius cōtrahentū. et quic-
quid sit passus satis dubium est. et doctores vari-
ant sententiam. et multum facit iudicio meo tex.
in dicta. l. vbi. dum specificē facit mentionem de
posterioribus creditoribus. sed seruare in pra-
ctica primo illam opi. pro qua est loci consuetu-
do. vt. l. si de interpretatione. ff. de legi. et in. c. cū
dilectis. de consue. nam consuetudo interpreta-
tur legem dubiam. sed cessante consuetudine fa-
uerem mulieribus. quia in facto dubio potior ē
causa doris. vt in. c. si. de re iud. et nō. in. c. ex litte-
ris. de probatio. ¶ **Q**uo ad secundū. scz respectu
donationis concludit post Inno. hic q. aut mu-
lier debet lucrari donationem propter nuptias
et eo respectu agit pro donatione. et tunc licet bo-
na mariti sint tacite hypothecata pro illa donati-
one vt est tex. in dicta. l. vbi. pzealleg. non tamen
habet vxor priuilegiū vt preferatur anteriori-
bus creditoribus. quia hoc non est iure cautum
nec donatio propter nuptias est ita fauorabilis
sicut dos. quia dos est quasi patrimonium muli-
eris. l. iij. ff. de mino. et si remaneret indotata fie-
ret pzeiudicium reipublice. per ea que leguntur
et nō. in. l. i. ff. solu. matri. que ratio cessat in dona-
tione. Aut mulier agit ad donationes non vt eā
lucratur sed tāqz sibi specialiter obligatam pro
dote. et tunc habet priuilegiū doris. quia hoc
casu agit potius pro dote qz pro donatione.
¶ **I**n glo. penultima. ibi parasrenalia. et dic pafre-
nalia. i. bona que mulier habet pter dotem. et
dicitur a para quod est iuxta. et frena quod est
dos quasi iuxta dotes. nam sepe mulier habz ali-
qua bona vltra dotem et in his glo. querit vtrū
bona mariti sint obligata vxori. et reperitur hec
glo. varia. nam aliqui libri habent q. non. aliqui
q. sic. et vtraqz littera potest esse vera per disticti-
onem. Aut enim maritus habet administratio-
nem illorum bonorum. et tacite sunt obligata. vt
l. si. hic alle. Aut vxor retinet illa bona penes se
et cessat illa obligatio. ¶ **S**ecundo principaliter
nō ex gl. q. bona prelati sūt tacite obligata eccle-
sie pro mala administratione. et sic potest agere
sicut contra tertium possessorem sicut agit hic mu-
lier pro dote. et non tradas obliuioni hanc glo.
nam licet non habeamus rex. expressum tamen
militat ar. a paritate rationis. nam ecclesia equi-
paratur minori. vt in. c. i. de in iure. resti. ergo sic
bona tutoris tacite sunt obligata pupillo. vt in
iuribus pzeallegatis in glo. et in. l. si. c. de legi. tu-
te. ita et bona prelati ecclesie. Item videmus in
fisco q. bona conductorum vectigalium sunt ita

cite obligata fisco. l. semper. §. diu. de iu. i. mu. c. ergo et bona prelati qui quasi contrahit cum ecclesia acceptando prelaturam. vt in. c. nisi. de renu. sed inquantum glo. dicit qd ob istum respectum bona clericorum gaudet eodem privilegio cum bonis ecclesie sic non bene dicit. qz sequeret qd bona eorum qui non habent beneficia non gauderent illo privilegio quod est falsum. cum iura loquantur indistincte. c. si clericus laicus. de fo. co. pe. nec est verum indistincte qd bona clericorum gaudeant in omnibus privilegio ecclesiarum. imo vt alias dixi fida est regula in oppositum qd solum in illis casibus gaudet privilegio ecclesiarum que sunt expressi. vide ad hoc bona glo. xvi. q. iij. c. i. et in. c. quantus. de censu. li. vi. Ab

Contra Si

creditor vel is qui ab eo casibus habet tot fructus perceptit ex pignore que satisfactum est sorti. debet pignus restituere debitori. p. ponit f. z. diffini. ibi nos. **¶** Ad. ibi quondam p. tu. p. com. usu loquendi quando denominatur pater alicui qui iam defunctus est. et fit questio. qd si in istis dicitur tunc filius septonij et septonius est mortuus. nunquid valet instrumentum. cum non sit apposita dictio quondam vel similis que habet tollere illam qualitatem de presenti et ponere in preterito. **¶** Spe. in ti. de instru. ed. §. restat. ad finem tenet instrumentum non vicari. et idem glo. an. hic. qd non. fac. qd non. **¶** Imo. in. c. fraimitas de heredi. Quid autem si pater vivit. et apponit dictio quondam. dicit qd etiam non vicariatur in istis quia hec dictio et dictio oli etiam designat et tempus p. se. et tempus futurum. vt non. in. c. oli. de offi. dele. et dicit vt ibi. **¶** Ad. scdo qd creditor potest rem sibi pignoratam alteri pignorare. vt habetur clarius **¶** C. si pig. pigno. da. sit. per totum. idem est in herede creditoris. vt hic. **¶** Tertio nota qd resolutio iure actoris resoluitur ipso facto ius successoris. concordat. l. vectigali. ff. de pignori. et colligitur hoc ex tex. qz si fructus percepti a primo creditore extingunt debitum principale vna cum fructibus perceptis a secundo tenetur secundus restituere rem pignoratam. licet suum integrum debitum non percepit satis est qd debitum principale sit sublatum non tamen potest primus creditor in maiori quantitate pignus obligare quam sibi obligatum fuerit

¶ Nota qd creditor licite vendit fructus quos percipit a re pignoratam si precium accedit in solutionem sortis. et nota qd hoc casu fit compensatio ipso iure. **¶** Ultimo nota hic tex. optimum qd debitor potest agere contra creditorem pro pignore. sed secundo non contrahit. **¶** Sed contra hoc fortiter opinamur actio personalis que oritur ex mutuo non transit contra singularem successorem. cum si debitor non contrahit cum secundo. non videtur qd possit agere contra eum. sed potius contra primum. et primum contra secundum. vt videtur tex. in. l. petenti. ff. de pig. acti. et credo qd ob hoc doc. hic variant in coniecturando actionem intentatam contra istum creditorem. nam aliqui dicunt qd agit rei vindicatio que competit domino contra quemlibet possessorem

sed certe hoc non colligitur ex littera. nec apparet qd se probauerit dominum. quod est necessarium agenti reivindicacione. **¶** Alij dicunt qd fuit actum iudicis officio. vt sentit **¶** Postie. potest adduci bonus tex. in. l. ij. C. si pig. pigno. datum sit **¶** Alij qd egit pignoratitia actione. sed non placet. **¶** In. no. quia actio personalis non transit in tertium. sed ego aliter dicerem. dico enim qd vbi interuenit pignus oritur duplex actio. nam potest creditore agere hypothecaria. que est actio realis. **¶** Item agere personali. pro hoc. l. creditor qui non idoneum pignus. ff. si cer. peti. ita dico ex parte debitoris. nam pignoratitia actio licet personalis nihilominus est scripta in rem. ideo pignoratitia saltem utilis potest competere contra creditorem argu. eorum que notantur in. c. ex parte. b. de fo. compe. sic nos dicimus in secundo creditore qui agit utilis contra primum debitorem cum quo non contraxit. vt. l. i. C. si pig. pigno. da. sit. **¶** Conclude ergo qd aut datur utilis pignoratitia. aut officio iudicis. **¶** Sed questio est notabilis in materia vtrum secundus creditor possit pignorare pignus tertio et sic in infinitum. vide spec. eo. ti. §. vbi. sed cum pignus. vbi dicit qd non potest pignorare ultra tertiam vicem. vt infinitas emittet. argu. c. cum in multis. de rescrip. li. vi. nota bene hoc dictum quia singulariter limitat totum titulum. C. si pig. pigno. da. sit. **¶** Est et aliud dubium quid si pignori tibi rem et tu pignoraisti petro et petrus pignoraui vel vendidit alteri qui forte absentauit se cure. quod remedium dabitur primo debitori ad consequendum pignus ex quo res non potest haberi. et ille qui vendidit non est presens. vide Spe. in dic. loco vbi. sed querit. vbi non. dicit qd potest agi contra primum. sed primum liberatur cedendo actionem contra secundum. quia cum legitime pignoraui rem alteri liberatur. ex quo ipse desinit sine dolo possidere. et idem dicit in secundo respectu tertij quod bene nota. **¶** In glo. i. in fine non glo. singularem maxime pro limitatione eorum que notantur in. c. grauis. d. resti. spol. vult enim hec gl. et bene qd creditor tenetur ad fructus non solum quos percepit de re pignoratam. sed etiam eos qui potuerunt percipi. et ex negligentia sua non fuerunt percepti. **¶** Postien. in summa. eo. ti. §. quando efficaciter. vbi. sed nunquid. videtur sentire oppositum. vt solum teneatur ad perceptos. et licet **¶** No. an. simpliciter transeat hic tamen in. c. i. et. ij. de vsur. tenet cum ista gl. et pro eo est casus in. l. ij. C. de pig. ac. **¶** Et ad materiam glo. adde conformem questionem quam ponit Spe. eo. ti. §. i. vbi. quid si obligasti mihi. vbi dicit pignoraui domum quam ego inhabitauit. an ego tenear ad pensiones quas tu percepisses. an ad eas quas ego soluissem si fuisset conducturus. et inclinat in partem vt solum tenear ad illas quas ego prestissem. per. l. in summa. §. in frumento. ff. de de condic. inde. sed sua distinctio mihi ex toto non placet per dictum huius glo. et per dictam l. ij. vnde distingue qd aut simpliciter domus sui

pignozata. et tunc tenetur ad pensionem que com-
muniter potuisset percipi a quocumque alio. aut fu-
it actum ut inhabitaret domum. et tunc forte pro-
cederet dictum Specu. quod tamen in hoc ca-
su est satis durum per predicta. nec ob. ille. §. in fru-
mento. quod loquitur quoniam idebitur per errorem habitatio fuit
tradita. nam tunc non obligatur recipiens nisi in
quantum effectus est locupletior. ut ibi notabili-
ter probatur. quod nota pro similibus questio-
nibus. sed in casu nostro loquitur in contractu
qui fit gratia utriusque in quo tenetur creditor per-
stare diligentiam in fructibus seu redditibus re-
colligendis in rebus pignozatis. et nota quia
faciunt ad multa. **In** gl. si. intellige finem gl.
quando res comodata effecta est deterior ex cul-
pa commodatarii. secus sine culpa sua. quia vide-
tur dominus consentire ex quo ad certum usum
comodatur. l. si mihi. alle. in glo. idem dicendum
in re locata. et fortius. sed in re pignozata aliud
dicendum. quia non potest sine culpa mea ex usu
effici deterior. nam committo furtum utendo re
pignozata. l. si pignozati. ff. de fur. nisi visum fuerit cre-
derem dominum permissurum. ut non. in. c. dudum.
de elec. et in ff. de obli. q. ex delict. naf. in. §. placuit

Significante Si is q
lib pacto
legis commissorie pignozavit rem suam
et iuravit non contravenire. iuste impeditus in-
fra diem statutum non redimit. post diem redime-
re potest. et primo ponitur querela. secundo da-
tio iudicium. ibi cum igitur. Et pro intellectu sci-
as quod pactum legis commissorie fuit inuentum ad
dissolvendum contractum emptionis et venditi-
onis. et pone exemplum prout dicitur in glo. ij.

Nota primo quod iudex ecclesiasticus potest
adiri inter laicos. quos ad hoc ut fructus seu red-
ditus rei pignozate restituantur vel in sortem com-
porentur. idem ut interpretetur iuramentum an-
ligaverit iuramentum vel ne. Ratio primi est quia
nolle restituere fructus vel redditus est usura.
ut in. c. i. et ij. de usur. et ratione usure ecclesiasti-
cus est iudex competens. de usur. per totum.
Ratio secundi est clara per. c. venerabilem. de
elec. et. c. novit. de iudi. nam iudex secularis non
potest interpretari iuramentum dubium. ut in in-
tribus preallegatis. licet possit compellere ad ob-
servantiam liciti iuramenti. c. licet. de iureiuran.
li. vi. ubi bonus tex. **Ad** secundo quod impossi-
bilitas vel iustum impedimentum impedit com-
missionem pene et transgressionem iuramenti non
ergo incidit in peritium qui iuramentum non
observat quando non potest. quod bene nota
pro istis qui iurant aliquid facere vel solvere et
ex necessitate adimplere non possunt. nam deus
non vult quem obligari ad impossibile. Ratio
rationis est quia non est peccatum nisi sit volun-
tarium. xvi. q. i. in prin. sed ubi impossibilitas ces-
sat ibi cessat voluntas. et facit bec littera et predi-
cta in argu. optimum quod iudex precepit sub pena
pena excommunicationis subdito ut aliquid fa-

ciat. si ex necessitate adimplere non potest. ut non
incidat in excommunicationem. nam in dubio non
presumendum quod iudex voluerit illum obligare
ad impossibile. quidam tamen dicit aliud in ex-
communicatione. vide Innocentium in. c. p. et. g. de off.
delega. et gl. i. c. ij. §. d. testi. cogen. et ibi tetigi.

Ad tertio unam bonam regulam ex tex. quod iura-
mentum prestitum in casu a lege prohibito obli-
gat iuramentum si prohibitio legis emanavit in odi-
um alicuius et in favorem iurantis. Ratio quia
potest iuramentum servari sine peccato iurantis
istud enim iuramentum de quo hic obligat iura-
mentum. ut satis colligitur ex tex. et expresse tenet In-
nocentius. sed non credo quod firmet contractum. quia pa-
pa hic simpliciter damnat factum de per se. et iu-
ramentum interpretatur de per se. sed de materia
mittit ad plene nota i. c. cum contingat. de iureiur.
et per Bar. in. l. si quis pro eo. ff. de fideiur.

Item nota quod detentio in carceribus excusat cap-
tum a pene commissione in eo quod non adim-
plevit quod facere tenebat. **Ultimo** nota quod
pensiones domus pignozate debent computari
in sortem. et cum tex. hic non aperiat intelligo in
distincte siue creditor inhabitaverit domus siue
alius. circa quod vide quod dixi in. c. preceden-
ti.

In glo. in verbo commissorie. in si. hic sunt
duo videnda pro declaratione tex. et glo. primo
an et quando pactum legis commissorie reprobat
in pignoribus. secundo quare admittitur in con-
tractu emptionis. et reprobat in contractu pi-
gnozis. Quo ad primum distingue post Bar. in
l. quantum. ff. de solu. et habetur per Ly. in. l. si.
C. de pac. pig. et aliquid per Jo. an. hic. aut enim
fit pactum forte non soluta infra certum tempus
res pignozata vendatur. seu vendita sit iusto pre-
cio. et valet pactum quia non decipitur hic debi-
tor in precio. sed bono viri. iudex arbitrabitur
iustum precium ad hoc. l. si. C. de iure dotium.
Aut fuit dictum ut res pignozata esset vendi-
ta vel data in solutione pro debito. et aut inconti-
nenti fuit appositus hoc pactum vel ex interval-
lo. si incontinenti non valet pactum cum credito-
re. ut hic. et per totum titulum. C. de pac. pigno.
sed cum fideiussore vel extraneo valet pactum.
l. si. ff. de contraben. emp. **Si** vero interuenit
pactum ex intervallo valet quo ad retentionem
non quo ad actionem. l. ij. C. de pac. pigno. fm
unam lecturam que communiter tenetur. quia
non videtur necessitate ductus hoc pactum face-
re. Au. fuit dictum ut non soluto precio res esset
empta vel quod daretur in solutum. sed non fuit ad-
iectum pro debito. et valet. et debet intelligi ut ha-
beat iusto precio. ut est argu. in. l. si in fraude
ff. eo. et idem ubi cumque mutarentur verba. debet. n.
habere respectus potius ad effectum. nam hic in-
teruenit pactum non ut res esset empti vel data
in solutum. sed non ut molestaret creditorem su-
per re pignozata. et tamen non valet. quia in ef-
fectu idem continebat quod venditio. et hoc quo-
ad primum. **Quo** ad secundum quare reprobat

in pignozibus. due rationes comuniter redduntur. primo quia obligatio pignozis solet fieri p. minoz longe quatitate qz res valeat. vnde si valeret illud pactum multum deciperet debitor. q. cupiditate habendi mutuū de facili iniret omne pactum. vnde voluit lex in hoc prospicere vtilitatibus subiectozū. que ratio cessat in contractu emptionis. nam comuniter res venditur pro iusto precio. nam si contractus dissoluitur non decipiuntur contrahentes. alia ratio est nam si valeret hoc pactum creditor vix aut nunqz mutualet sine isto pacto. quod profecto continet in se crimen vsurarum. quia mutuans non debet ponere spem in lucro consequendo. c. consuluit. j. de vsur. sed in tali pacto creditor haberet spem consequendi illud lucrum. quia haberet rem elapso termino p. iniusto precio. et hec est bona et efficax ratio. et versatur in predictis odium creditorum salus animarum. et fauor subiectozum. q. omnia cessant in contractu emptionis et per hec est clarus intellectus huius. c. quod nota. ¶ In in verbo certum. nō glo. iuncto tex. q. malicia nūcij non nocet domino mittenti. sed in contrariū facit iste tex. alio respectu. nam pecunia appozata per nuncium perijt mittenti. naz tenetur de nouo soluere debitum. vt in si. c. Sed in contrarium facit. l. argumentum. ff. cōmo. vbi dicitur q. si argentum tibi comodatum remisi per nuncium qui reputatur fidelis. perijt domino et nō remittenti. Solu. quandoqz species debita remittitur per nuncium qui reputabatur fidelis. quādoqz quantitas. primo casu periculum pertinet ad dominum et non ad remittentem. quia casus fortuitus imputatur domino ex quo culpa non precessit. vt in. c. vnico de cōmo. secūdo casu pertinet periculum ad mittentem. ratio quia coispo q. mutuat tibi pecuniam dominum transit in me. l. ij. ff. si cer. per. vnde si per datur ante qz perueniat ad manū creditoris perijt ipsi debitori. q. adhuc est dominus. et ita loquitur iste tex. vnde potes facere regulam q. periculum interitus rei pertinet semper ad dominū. ideo si creditor misisset nuncium ad recipiendum pecuniaz mutuatam periculum pertinet ad ipsū. et essemus ex casum huius. c. quia incontinenti q. tradidi nuncium tuo ad hoc destinato dominum pecunie pertinet ad te. arg. in. l. quod tibi donatum. ff. d. dona. et de isto nuncio vide glo. in. c. p. s. b. l. xxxv. dis. plenius p. Bar. in. l. cum qui. ff. cōmo. et hoc fuit de mente doc. hic. sed infidelitas nūcij excusat hic mittentem ratione iuramenti vt non incederet periurium vel penam. Et in fine glo. dic q. in contrariis fuit quis in culpa in mittendo nuncium non idoneum. sed iste tex. loquitur quādo nuncius comuniter reputabatur idoneus

¶ Sed extra glo. queritur nunquid debitor tenetur ire ad domum creditoris pro debito soluendo. an ecōtra creditor ad domū debitoris. In no. per istum tex. arguit q. debitor tenetur ire vt mittere ad domū creditoris. nam hic pondera

tur q. detentus debitor nō potuit infra terminū satisfacere. et q. misit nuncium ad creditorem. s. tu vide latius gl. et Bar. in. l. item. ff. de consti. pecun. et distingue post eum. aut solutio debet fieri respectu alicuius rei p. aliq. re. aut non. primo casu si creditor et debitor sunt eiusdem fori debz idem debitor ire ad domū creditoris. sed si sūt diuersi fori non tenetur ire ad domū creditoris. sed satis est q. dicat in domo sua paratus sū satisfacere si quis esset qui reciperet. et hoc notabiliter voluit tex. cum glo. in dicta. l. item. ¶ Ex infertur q. si emphyteota non est de foro domini non tenetur pro canone soluendo perquirere dominum. secus vbi essent eiusdem fori. sic intellege. c. potuit. de loca. arg. l. ij. C. de iur. emphi. et nota quia est optima glo. ad illa iura que dicunt simpliciter penaz committi ex non solutōe. Si vero solutio est fienda non respectu alicuius rei et tunc si respicit commodum persone debet adire ipsum creditorem. l. q. autem. ff. de oper. liber Si vero respicit commodum burisale. aut volo mibi ex solutōe aliquid acquirere. et tunc debeo ire ad domum creditoris. bonus tex. in. l. cum q. dam. de condi. infertis. C. si enim alicui relinquitur libertas si soluerit heredi cētum. tenetur ire si vult consequi libertatem ad domum heredis. aut volo vitare mortem vel penam. et distingue vt supra in primo membro. aut sunt eiusdem fori. aut volo purgare mortem commissam et debeo adire ipsum creditorem. pro. l. penultima. ff. de condic. indebi. et dicta. l. cum quidam. et aduerte quia in casibus in quibus dixi q. tenetur adire domum alterius. intelligas q. debet querere creditorem apud vicinos et notos et in locis in quibus est solitus conuersari. non autem tenetur querere per loca clandestina. ij. q. vi. b. iduum. quod voluit Bar. in dicta. l. item illa.

¶ **Am constet** ¶ Per tinet ad secundam partem rubrice. et hoc dicit. C. usufructuarius cauet q. fruatur rebus immobilibus salua ipsarum substantia et pecuniam et estimationem mobilium que consumitur vsu finito vsufructu restituat. primo questio. secundo mandatum. ibi mādamus. secunda pars continet duo dicta. secundū ibi pecuniaz. ¶ Nota primo q. in bonis alicuius potest vnus succedere in proprietate et alius in vsufructu. ¶ Nota secundo q. vsufructus finitur morte vsufructuarij. et tenetur vsufructuarius restituere illa bona in morte proprietario. ¶ Ex hoc infertur ad questionem. nunquid per ingressum religionis extinguitur vsufructus. cuz fingatur ingrediens mortuus ciuilitate. xvi. q. i. placuit. el. ij. quidam tenuerunt q. sic. sed comuniter tenetur oppositum. vt monasterium habeat vsufructum in vita ingredientis. de quo vide gl. xix. q. vltima. si qua mulier. de quo per doc. in presentia de. p. ba. facit quod notatur in. l. deo nobis. C. de epi. et de. et auct. ingressi. C. de sac. sanc. eccle. et d. auct. f.

qua. eo. ti. **R**ota tertio qualem cautionem tenetur prestare usufructuari. et dic plenius quod text. ut colligitur ibi ex. l. i. ff. quemad. usufruc. ca. et ut colligitur hic ex glo. in verbo immobilibus debet enim cauere dupliciter. primo quod utetur rebus que usu non consumuntur arbitrio boni viri salva rerum substantia. i. sicut quilibet bonus vir utitur et fruitur re propria. secundo quod finito usufructu debet restituere proprietario id quod superest. in rebus vero que usu consumuntur debet prestare cautionem de eis exhibendis in eadem qualitate vel si vult consumere quod prestabit estimationem illorum bonorum. **E**t aduerte quia iudicio meo auctor fuit hic diminut. de q. multum miroz in persona Gregorij noni qui fuit subtilissimus legista. nam solum complectitur bona immobilia que usu non consumuntur. et bona mobilia que usu consumuntur. nihil autem dicit de bonis mobilibus que usu non consumuntur sed minuit ut vegetes serui et similia que ex usu veteri cuncta et minuitur. non autem ipso facto consumuntur quemadmodum consumuntur pecunia vinum frumentum oleum et si. Federi. de senis dubitauit de ista tertia specie bonorum. et ut refert consilio. xvi. consuluit dominum Jo. palliacensem ciuem senensē. s. ex rursus sua vix potest colligi certum rursus de quo non minus miroz. Ego diceres saluo meliori iudicio de hoc quasi esse casum in. d. l. i. ff. usufruc. quemadmo. ca. si recte ponderetur littera in princ. nam ibi dicitur quod usufructuarius debet cauere de utendo et fruendo et. et de restituendo quod supererit finito usufructu. et subijcitur in tex. quod illa stipulatio habebit locum tam in rebus mobilibus quam soli. i. immobilibus. unde coniungendo verbum mobilibus cum qualitate cautionis precedentis. quia promittit restituere quod supererit finito usufructu. satis colligitur quod idem iudicium est de rebus immobilibus. et de mobilibus que usu non consumuntur sed minuantur. unde iste tex. in fine facit specialem mentionem de pecunia. quia usu illa consumuntur. et pro hoc facit. l. i. ff. de usufruc. ea. re. que usu consumuntur. vbi iste due qualitates bonorum ponuntur ut diuersa. s. bona que usu consumuntur. et bona que usu minuantur. unde iura que volunt ut excommunicatio prestatetur. loquuntur in rebus que usu consumuntur ut hic. et in. l. si ibi oleum. ff. de usufruc. ea. re. que usu consu. ergo non debent extendi ad bona que usu non consumuntur. nam esset magnum preiudicium ipsi usufructuario. **A**d idem adduco bonum simile. nam si comodantur res que usu minuitur. damnum petinet ad dominum et non ad comodatarium. ut. l. eum qui. ff. com. **F**ertius hoc dicendum in usufructuario qui naturaliter possidet. ut damnum inde contingens sine culpa sua cedat proprietario et non sibi. et hoc bene nota. **I**n glo. in verbo idoneam in si. sed contra hoc facit. nam falcidia continet fauorem heredis et tamen potest remitti a testatore. ut in auct. s. cum testator. C. ad. l. falcid. **L**y. tractans hunc articulum

post **D**e. in. l. i. allegata in gl. concludit quod cautio prestanda in rebus que usu consumuntur potest remitti a testatore. sed prestanda in rebus immobilibus seu que usu non consumuntur non potest remitti a testatore. et in istis rebus intellige istam glo. **R**atio diuersitatis est quia in rebus que usu non consumuntur si valeret remissio cautionis daretur materia delinquendi. quia non curaret uti ut bonus vir. sed in alijs cessat ista ratio cum teneatur solum restituere meram estimationem et sic continet merum fauorem testatoris. et proprietarij et est distinctio satis equa. **I**n glo. in verbo usufructuarius. nota bene hanc gl. quod clerici in fructibus beneficiorum comparantur usufructuarijs et non usufructuarijs. nam usufructuarius potest ad libitum disponere de fructibus et potest de eis donare retestari et similia facere. sed usufructuarius habet solum id quod probabili ratione consumitur. ad idem quod ista gl. tenet gl. in. c. cum olim. de rer. p. m. in. c. si. de pec. cleri. et. c. quia nos de testa. et. c. res. xij. q. i. glo. tamen in. c. duo sunt genera. ea. causa. et. q. dicit quod clerici sunt domini fructuum. sed intellige quod sunt domini in bene administrando et dispensando. nam etiam probabiliter donare possunt etiam si sunt prelati regulares. ut est tex. in. c. ceterum. de don. sed non debent dispensare vel improbabiler dispensare. glo. tamen quam allegat totus mundus distinxit prout habetur in. c. presenti. de offi. or. li. vi. dicit ut ibi. sed ego plenissime dixi in repeti. c. cum esses de testa. vbi tetigi hunc articulum et multos alios ad manum et aliqui tagunt in. c. peruenit. j. ti. proxi. **I**n glo. in verbo immobilibus. ibi cum certum est proprietatem redire et. pone exemplum legatus est pure usufructus. proprietas autem ad certum diem hoc casu non est prestanda cautio. ut in. §. plane. allegato in glo. **I**n glo. in verbo pecunias in si. supple et non minima. nam maxima capitis diminutio est cum perdit quis ciuitatem et libertatem. media cum perdit quis ciuitatem et non libertatem. puta quia est deponatus. minima est cum mutat statum quia transit in potestatem alterius. non tamen perdit nec ciuitatem nec libertatem de quo dicendum. ut in. l. de capi. dimi. **I**n gl. si. gl. ista non firmat pedem sed soluz recitat opi contrarias. et opi. primam tenuit **D**e. secundam vero tenuit **A**ccur. in. l. usufructus. C. de usufruc. **A**lij dicunt quod usufructus debet sequestrari argu. in. l. litibus. C. de agri. et cens. li. xi. **D**ostie. dicit quod prima opi. est communior. sed secunda iustior. et posset teneri media via scilicet cum ut admittatur cautio iuratoria. sed si non utetur sicut bonus vir abdicabitur ab eo usufructus. **W**ar. in dicta. l. usufructus. dicit quod aut usufructuarius est suspectus. et non sufficit iuratoria. aut non est suspectus et admittitur. et hec distinctio mihi placet habet enim maximam equitatem. ar. in. l. si fidei. in. l. si quis cautio. et in. c. per vestras. j. d. do p. dinor. resti. vbi bon. tex. in simili. et in auct. generaliter. C. de epi. et cleri. **S**ed extra gl. q. ro

de questione quotidiana .pone q̄ usufructuari⁹
non cauit a principio sed recipit fructus. nungd
fecit illos suos an teneatur illos restituere tāq̄
indebite perceptos. glo. iuris ciuilis reperiunt
contrarie. naz in. l. si cuius. ff. de usufruc. tenet q̄
nō facit fruct⁹ suos. sed in. l. vxori. ff. de usufruc.
lega. tenet contrarium. **Doc.** in dicta. l. usufruct⁹
z hic cōmuniter distinguūt. q̄ aut bona fide fce
pit fruct⁹. puta quia non fuit exacta cautio. nec
maliciose distulit prestare. z tunc habet locū gl.
in. l. vxori. Aut exactus nō prestūit cautionem
vl' fuit mala fide. q̄ maliciose nō p̄stitit cautionē
cum sciret se obligatum. z procedūt glo. in. l. si cu
sus. pro hoc facit. l. s̄ z si. in. §. scire. ff. de peti. be
re. vbi errans in iure facit fruct⁹ suos. z bec disti
ctio est satis equa. **Abbas.**

De fideiussoribus. **Hica.**

Supra visum est de reb⁹ q̄ p̄ debitis pigno
ri obligant. restat videre de fideiussorib⁹ q̄ pro
alienis debitis intercedūt. Et est aduertendū q̄ h
solū ponit in **Hica** de fideiussorib⁹. s̄ in. ff. z. C.
z auē. ponit etiā de mandatorib⁹. mandator au
tē interuēit a principio. fideiussor pōt accedē an
factū z post vt hic. z in. d. auē. itez scias q̄ fide
iussor pōt accedē obligatōi siue sit naturalis tā
tuz siue ciuilis tantū siue ciuilis z naturalis. vt
ff. e. l. i. An autē in casu criminali possit interuenire
fideiussor. dic q̄ sic vbi crimē nō ē ita magnū q̄ nō
venit iponēda p̄ea cor̄poral. als sec⁹. sic itelle. e.
si clericos. d. s̄. ex. li. vi. z tex. i. l. diu. i. iuncta. l. si q̄
ff. de custo. z exbi. reo. z vide bonū tex. in. c. cuz
homo. xxiiij. q. v. vbi tractat qd si re⁹ fuit fideiuf
sorib⁹ tradit⁹ postea fugaz cepit. nūqd fideiussor
res debeāt decapitari p̄supposito q̄ re⁹ cōuict⁹
veniret decapitad⁹. z de hac mā dic vt notat **Ly**
in. l. ad p̄mētariensē. C. de cust. z exbi. re. z **Bar**
in. d. l. si q̄ reum. z conclusio est q̄ nō. quia nō pōt
quis ex cōtractu ad capitalem penā se obligare.
ga nemo ē dñs mēbroz suoz. xxiiij. q. v. in. c. si nō
licet. z in. l. liber homo. ff. ad. l. acq. sed disti guif
vtrū fideiussorēs fuerit in dolo. z tunc pena erit
arbitraria. si extra dolum puniēt pena pecunia
ria ad quā obligauerūt se. z si nō fuit exp̄ssa quā
titas iudex arbitrabit. de mā dic vt in loci p̄alle.

Clericus Breue ē
z nō pōt
breui⁹ sūmari. p̄ intellectu hui⁹. c
p̄ oppōit cōtra p̄maz p̄tem de. c
sequēti. z. c. cōstitur⁹. vbi cleric⁹
obligat ex fideiussōe. **Par** gl. duas solutōes. p̄
q̄ tex. iste. phibet frequētiāz dūtaxat. vñ dictio
in ponit hic augmētatiue seu frequētiatē. z ē sen
sus infuēs id est valde seruiēs. sile in. l. gall⁹. §.
ille casus indifficilis. ff. de libe. z post. nā ibi po
nit indifficil. i. vale difficile. **Qu**q̄ dictio in stat
p̄uariue. vt in. c. ad nostrā. de cōsue. z h̄ nota pro
significato hui⁹ dictionis q̄ cōpōit cum alia di

ctione. **S**ecūda solū. est q̄ cleric⁹ nō debz fide
iubere. si tamē p̄rium fecerit obligat⁹. vt in cōtra
rijs. z bec solutio ē bona in se. dicit tū **Docti.** q̄
solū tenet de patrimōio vel de redditib⁹ bñficij
sui quos facit suos q̄si in p̄iudiciū ecclie nō valz
fideiussio. de q̄ lat⁹ dicā in. c. seq. **T**ertio soluit
alij q̄ nō debet. p̄ laico s̄ p̄ clerico sic in cōtrari
is. hoc dictū mibi nō placet. idifficere bñi crederē
q̄ vbi laic⁹ magna necessitate ducit pōt licite cle
ric⁹ fideiubē. p̄ eo qz est magnū pietat⁹ opus s̄
uenire. pximo indigēt. z hoc maxime p̄inet ad
clericos q̄ magi sūt obligati ad s̄bueniendū indi
gētib⁹. xvi. q. i. c. qm̄ gēgd. z. xij. q. i. c. vidētes.
Ite vid⁹ z tene mēti nō. dēz **Im.** i. c. vnico d ob.
ad rōci. z seqt **Arch.** i. c. p̄uenit. lxxx. dif. vbi dīc
q̄ iura dicētia clericū nō dōbē suscipere aliquā pro
curatōez vel aduocatōez vel similia puta fideiuf
sionē debz itelligi q̄si cleric⁹ gñalit vult hoc offi
ciuz assumere. sec⁹ si vnū negociū vult exercere
ita dicendū in propp̄sito. nō arbitrarer peccatū
sed pōt meritū si cleric⁹ quādoqz fideiuberet
p̄ laico indigente. s̄ nō debet se indiffēter im
miscere huiusmodi fideiussionib⁹ sicut forte fa
ciebant quidaz q̄ dederūt causam huic p̄stitutōi

Item scias q̄ licet clericus sit idoneus fide
iussor in contractu nō tamē est idoneus de iudi
cio s̄isti. quia debet esse fideiussor eiusdē fori cu
ius ē p̄ncipalis vl' renūciare foro suo. vt in. l. i. ff.
si quis in ius voca. quod clericus nō potest. c. si
gnificasti. de fo. cōpe. ideo dicit **Barto.** in. l. ij. ff.
eo. titu. q̄ obligatus ad dandum fideiussorem
de iudicio s̄isti non releuatur dando clericuz ra
tione p̄dicta. **Q**uarto p̄ncipaliter alij intel
ligunt hunc tex. quando clericus alterius ecclie
sue collegiate vult fideiuberē vltra summaz com
muni p̄ouidentia cōstitutaz prout habetur in. c.
q̄ quibusdam. j. eo. z quelibet lectura potest sal
uari cum distinctionibus p̄cedentib⁹. **S**e
cundo p̄ncipaliter quero vnde debet abijci cle
ricus contrafaciendo cum tex. hic simpliciter di
cat abijciatur. tres dantur intellectus. **P**rimus
q̄ d̄z abijci cleric⁹ ab ecclia. **S**ecūdu⁹ q̄ a cle
ro. z hoc p̄cedente trina monitione s̄m **Post.**
Tertius q̄ debet abijci z repellī a fideiussione
id est q̄ non debet recipi in fideiussorēz. **E**x hoc
vltimo intellectu arbitroz posse colligi hanc p̄a
cticam q̄ si obligatus ex contractu ad dandum
fideiussorem vel ex statuto producat clericum
possit aduersarius licite recusare z non recipere
clericum in fideiussorem quod nota.

Peruenit **Q**uod dicitur de
ricus seruari si
de iussorem indēnz e per assignatōez
reddenduz suozum. z si intelligeretur tex. de red
ditib⁹ beneficiorum. vt est communis docto. in
tellectus. esset hic casus notabilis z valde singu
ris probans q̄ ex redditibus beneficiorum po
test satisfieri creditoribus clericorum. de quo. j.
dicam latius. in p̄ima impetrantis conquestio.
in secunda cause cōmissio. ibi neigitur. **Q**uo